

EVANGELIKUS EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

MEGJELEN HETENKÉNT EGYSZER.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 6 frt — kr.
félévre . . . 3 " — "
negyedévre . . . 1 " 50 "
Egy szám ára: 12 kr. o. é.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal: Pozsony, Konventutca 6. sz.

Felelős szerkesztő s kiadó:

TRSZTYÉNSZKY FERENCZ.

Hirdetés ára:

Négyhasábos petit sorként
egyszer közölve 7 kr.,
többször közölve 5 kr.
Bélyegdíj: külön 30 kr.

Tartalom: Gyűlést megnyitó beszéd. (Fabiny Teofil) — A mi szives megfigyelésre méltó. (Bognár Endre.) — Belföld. — Vegyesek — Pályázatok.

Méltóságos Fabiny Teofil bányakerületi felügyelő úrnak gyűlést megnyitó beszéde.

Budapest, szeptember-hó 24-én.

Főtiszt. és tek. kerületi közgyűlés!

A püspöki értesítő, mely évenként a kerületi közgyűlés elébe terjesztetik, felsorolandja a lefolyt év eseményeit, melyek közül előlegesen legyen szabad nekem a zólyomi esperesség kebelében történt egyházi látogatásról megemlékezni, melynek részben tanúja voltam.

A zólyomi esperességi elnökség és a beszterczebányai egyház megtisztelő meghívása folytán ez utóbbi egyházban megjelentem és egyházainkra oly fontos ezen ünnepélyen részt vettem, melyet szeretve tisztelt püspökünk vallásos buzgósággal végzett.

Ez ünnepély a beszterczebányai régi egyházunknak és annak lelkes előjáróinak az egyház iránti hűségéről és áldozatkészségéről kitünő tanúságot tett, de továbbá Beszterczebánya város hatóságának és összes polgárainak testvéries jó egyetértéséről és a jogegyenlőségnek a különböző együtllakó hitfelekezettek közti megvalósulásáról örvendetes bizonyossággal szolgál.

A zólyomi esperesség testületileg megjelent az egyházi látogatást eszközölt püspökünk előtt, és ezen alkalommal az egyházi életünk egészséges fejlődésére vonatkozó kérdések szóba hozatván, a tisztelt püspök úr hatását és befolyását felhasználta, hogy ezen esperességben a vallásos és hazafias tevékenység zászlója alatt az egyetértés helyreálljon és megszilárduljon.

Emelte ezen ünnepélyek hatását egyetemes főfelügyelő úr személyes jelenléte is, és így a beszterczebányai egyházban a püspöki látogatás az egyetemes főfelügyelő és a kerületi elnökség jelenlétében ment véghez.

Zajtalanabban folyt volna le egyébként egyházkerületünkben a lefolyt év, ha nyugalomunkból a horvát-szlavon országos kormányának a legutóbbi időben kelt, az új pazuai egyházban a papválasztásra vonatkozó egyházi önállósá-

gunkat és önkormányzati jogunkat alapjában megtámadó, ezen egyházkerületi közgyűlés egyik fontos tanácskozási tárgyát képezendő intézkedése, a különben békés egyházi életünket meg nem zavarta volna.

Mint említém, szendes és zavartalan volt az utolsó évnek lefolyása, azonban a béke és nyugalom csak úgy üdvös, ha ez a rendszeres, öntudatos munka kísérője.

Egyházunk kebelében a folytonos békés munkára és tevékenységre nagy szükségünk van, hogy feladatunkat teljesíthessük, és lépést tarthassunk azon igényekkel, melyeket a haladó kor elébünk szab.

Sőt nyiltan ki kell mondanom, hogy azon mindennapi munka, melyet az egyes egyházban, az esperességben és itten e helyen teszünk, a milyen szükséges és mellőzhetetlen, ki nem elégíti többé egyházunk szellemi igényeit, melyek a korral való haladást követelik, és a társadalmi téren való tevékenységre hívnak fel.

Mert egyházunk körén kívül oly mozgalmat látunk fejlődni, rövid idő alatt annak oly sikereit ismerjük fel, hogy ha saját hitéletünket veszélyeztetve nem akarjuk látni, a mind inkább mutatkozó közönyt lelkesedéssel kell felcsereálnünk és erős akarattal a fenforgó mulasztásokat pótolni.

Erőm és befolyásom csekély voltánál fogva, nem lehet szándékom oly kezdeményezésekkel lépni fel, melyeknek sikerét biztosítani különben sem volnék képes, annál inkább azonban a meglévő, a kellő pártfogásban és támogatásban eléggé nem részesülő egyes intézményeinkre kívánom becses figyelmöket röviden felhívni.

A sajtó azon hatalmas tényezők egyike, melynek egyházunk érdekében való közreműködését nem nélkülözhetjük, mert ez ébreszt és terjeszt eszméket, és ezeket tettekké érlelni képes.

Minekünk kétségtelenül oly közegre van szükségünk, mely egyházi életünket folytonos figyelemmel kíséri, a felmerülő eseményeket közli, az egyház körén felmerülő reformkérdéseket tárgyalás alá veszi, és ha léteznek bajok, melyek orvoslást kívánnak, ezekkel minket megismerttet, e mellett

azonban hitelesen, higgadtan, minden szenvedélytől menten hozza közléseit.

Van is ilyen lapunk, mely specificce és kizárólag egyházi beléletünkkel foglalkozik, ez a Pozsonyban megjelenő egyházi és iskolai lap.

Ha azonban a kellő részvét hiányzik, és egy ilyen lapnak, melynek egy mívelt családban sem volna szabad hiányozni, hogy egyházunk beléletével folytonos összeköttetésben maradjon, alig van annyi előfizetője, hogy fennállhasson, akkor ezen lap feladatát be nem töltheti, és sem tartalmára sem terjedelmére nézve nem válhatik azzá, minek lennie kellene és mivé e lap jeles szerkesztése mellett különben válnék.

Egy másik baj az, hogy egyházi irodalmunk nincsen, és talán soha sem voltunk egyházunkban tudományos művekben oly szegények, mint épen az utolsó időben.

Azon tudományos művek, melyek egyházunkban egy hézagot pótolni hivatva vannak, igen kis körre vannak szorítva és anyagi támogatás nélkül napvilágot alig foghatnak láthatni.

Így a pozsonyi egyetemes theologiai intézetben a tankönyvek hiányát igen tekintélyes oldalról emlegetni halljuk, de azok is csak úgy jöhetnek sajtó alá, ha a társadalom tevékenysége a tudományos szerzőt a kiadással összekötött anyagi terhektől felmenteni képes leend.

Két éve annak, hogy a Luther-társaság — egy epichalis esemény megünneplése alkalmából — megalakult és az egyetemes egyház pártfogását ezen társaságnak határozatilag biztosította.

E társaság célja a belső vallásos életet fejleszteni, a tudományos miveltséget terjeszteni, vallásos irodalmat teremteni.

A valóban szerényen megszabott társasági díj mellett jogositva voltunk feltenni, hogy legalább egy ezer rendes tagja lesz ezen társaságnak és íme két évi készülődés után a tagok száma a 150-et alig haladja meg, és aggódnunk kell, hogy a f. é. szeptember 29-ére Budapesten tervezett végleges megalakulás, az alapszabályokban körülírt határozatok folytán a tagok csekély száma miatt véghez nem mehet.

Az egyetemes ev. gyámintézetünk, melynek 25 éves fennállása ünnepét Békés-Csabán ezen évben megtartani készülünk, a szegény egyházak anyagi támogatását tüzte ki céljául, és lelkes és ügybuzgó vezetése mellett, a nélkül, hogy az egyesektől nagyobb áldozatot követelne, valóban nagy eredményeket tud felmutatni, azonban e mellett a szellemi élet fejlődését sem szabad elhanyagolnunk.

Nem egyszer volt alkalmam tapasztalni, hogy milyen fogékonyság, milyen jó akarat és buzgóság nyilvánul egyházunkban, ha annak jóléte, előmozdítása, tekintélye, megszilárdítása van szóban és e szerint kérésemet azon irányban terjesztem elő, hogy a társadalmi egyesülésnek és tevékenységnek fentartott magasztos czélok előmozdítását lelkesen felkarolni és egyházunk felvirágozására e téren is hathatósan közreműködni méltóztassanak.

A törvényben biztosított jogegyenlőség megvalósításáért folyton küzdünk, ezen küzdelmünket akkor fogja legbiztosabban a siker koronázni, ha bizonyítani képesek leszünk, hogy vallás-erkölcsi feladatunkat teljes mértékben teljesíteni képesek vagyunk és a nemzeti közművelődés

terén valóban oly tényező vagyunk, mely a magyar állam egyik erős oszlopát képezi.

A napirend során a főt. és tek. kerületi közgyűlés elébe terjesztendő tárgyról ez alkalommal szólani nem akarok, egy korszakot alkotó eseményt azonban megemlítés nélkül nem hagyhatok, értem egyházunknak a főrendiházban törvény által biztosított képviseltetését.

Míg más hitfelekezetek a törvényhozásban befolyást gyakoroltak, a mi egyházunknak onnét való kizáratásában a jogegyenlőség elvét sértve láttuk és így egyházunk ezen állapot megszüntetése miatt ismételt petitiókkal járult a törvényhozás elébe.

Hogy egyházunk érdekeinek és szervezetének megfelelőbb lett volna, ha a képviselőt tágabb alapra aként fektettetett volna, hogy az egyházkormányzat ugyanazon fokán állók között, különbség nem tétetett volna, nem tagadhatjuk, mind a mellett a főrendiház szervezetének eként történt módosításában egy lépést a jogegyenlőségnek megvalósítására örömmel és hálával fel kell ismernünk.

Fontosnak kell tekintenem ezen legújabb törvényhozási tényt különösen két oknál fogva, először mert ez egyházszervezetünk és alkotmányunk alapelvei méltánylásával, az egyetemes főfelügyelői méltóságnak törvénybe igtatásával és a paritásnak érvényre jutásával történt, — másodsor, mert ebben a haladó kornak egy örvendetes jelenségét találom fel, mely azon egyértelműségben nyilvánult, mely a törvényhozás minden factoránál fennforgott, és a melyben biztos zálogát vélem feltalálni annak, hogy 1848. évi XX. törvényczikk által biztosított jogegyenlőség teljes valószínűsítését mielőbb várhatjuk.

Mindezek alapján azt hiszem, hogy a főtiszt. és tek. közgyűlés akaratát fejezem ki, midőn a törvényhozás iránti hálás elismerésünket fejezem ki, — még inkább gondolom mindnyájunk hálás érzését kifejezni, midőn koronás királyunk iránti legmélyebb hálánkat tolmácsolom — és ennél fogva:

Ő csász. és apost. királyi felségének, urunk, királyunknak jobbágyi hódolattal legmélyebb hálánkat kifejezvé, legmélyebb tisztelettel kérjük; hogy mint egyházunk legfelsőbb védura egyházunk javát és boldogítását atyai szíve sugallata szerint jövőre is előmozdítani kegyeskedjék.

A mi szives megfigyelésre méltó.

Lélekemelő, nagy ünnepélyességekhez készül s arra számít a magyarországi ág. hitv. ev. egyházegyetem, folyó év október 3-án és 4-én B.-Csabán tartandó egyetemes gyámintézeti vándor-gyűléseinek 25 éves jubiláris megünneplésével.

Hiszem, hogy egyházunk apraja nagyja, kinek tudomása van ez áldott egyh. intézményről, legalább lélekben mind ott lesz, s mohó vágygyal néz elébe az ott végbenemendő, nagy jelentőségű határozatoknak.

De egyet mégis legfőképp óhajt, hogy már e gyűlésből az első komoly lépés megtörténjék, minél fogva a gyámint. jövődjöje nagy részben biztossá váljék.

Tudom, hogy a legelső dolog az érdeklődés. Mert hol ez megszűnt, ott lelkesedésre számítani épen nem lehet. Úgyde a minden oldalról való lelkesedés csak úgy

költhető fel, meg van, ha a mi iránt lelkesedni mindenki tud, mindenkinek szent kötelesség.

A lelkesedés eddig is megvolt a gyámint. iránt, — itt ott, — elszórva. De a közlelkesedésnek példája az utóbbi időkben inkább alászállott, mintsem emelkedett volna; a gyámint. inkább egyes kiváló kegyességű jobbaink tulajdonának tekinthető, mintsem közkincsnek, ez ideig. A nagy közönség úgy viselte magát, mint amaz evangyéliomi pap és levíta. A helyett, hogy lehajolt volna, kezében gyámint. adományyal, a szenvedő emberiséghez, látván azt a nagy tömeg, mindannyiszor elkerülé.

De hát honnét van ez? Miért nem tudunk ugyanazon evangyéliomban említett irgalmas samaritanus indulatára szert tenni? Talán csak nincs meg bennünk egyáltalán a jóra nemesre irányuló akarat? Talán csak kivesszett végkép belőlünk az apák régi erénye, mely az egyház és haza oltárán vér és vagyonban mindig áldozott? Talán csak nincsenek köztünk, kik lelkesedve lelkesíteni, hozzánk szólni képesek? Talán a régieknek nagy szelleme csak alvó árnyként vesz körül bennünket? Nincs mi tetterre szólít, tetterre hevítsen? —

Nem ez, nem ez a mi főhibánk! Hibánk az, a mi magáé az egyetemes gyámintézeté, mit kiváltképen 25 év után ideje, hogy magunknak bevalljunk és megszüntessük.

Mi cél lebegett a magyarországi e. e. e. gyámint. előtt keletkezésének idején? Ugyanazon cél, melyet ama nevezetes evangyéliomban szereplő samaritanus magának megvalósított. — A mint találkozik a szenvedővel, lehajol hozzá, nem kerüli el; bekötözi sebeit olaját és bort töltvén azokba; barmára veszi; viszi a vendégfogadóházba; előveszi, a mi pénze volt, oda adja a gazdának; megbizsa, hogy viseljen gondot reá; a mit ezen felül költ, biztatja, megadja neki. — Vagy is, kinek ügyét igaz felebarátként fel fogja, annak gondját mindodáig hordozza, míg egészen lábba nem áll, meg nem gyógyul.

Az e. e. e. gyámint. célja is ez, így kell eljárnia, ha maga iránt érdeklődést, közlelkesedést akar fölkelteni, egyházunk minden rétegében. Eddig nem e nagy célnak szolgált kizárólag, hanem nem egyszer erejét elaprózta, osztván sokaknak keveset, le egészen 25 firtig. Így jövőre nem építhet, kövekből Istennek hajlékot épen nem; de sőt az alapot is lerontaná, a melyen eddig minden egyes egyház fölépült, a hivek hitbuzgóságát e beladakozásra.

Míg a gyámintézetre történendő adakozásban nekem is elvem: hogy adjanak, ha mindjárt egyesek keveset adnak is, de tegyék ezt sokan, mindnyájan; — addig a gyámintézet, ha ad, segítse, hol a szükség égető, — adjon sokat, de keveseknek, mert csak így futja.

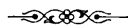
A mely gyülekezet a morzsalékdarabért is folyamodik, annak a gyülekezetnek nincs égető szüksége, maga megorvosolhatja; ha mégis kap, apró cseprő folyó tartozást fedez belőle, a hogyan kapta, úgy könnyen túl is ad rajta. A gyámintézetnek kell, hogy főfigyelme azon egyházakra irányuljon, melyek nekünk positióink, kitett helyek az ostrom külöfféle módjának, és hol ez ostromot maguk erejéből kiállani visszaverni nem képesek. De ily helyekre sok kell. Azért amoda nem jut.

Ha jövőre a gyámint. beszünteti az adományok elaprózását s a felkarolt helyeket mind odáig segítse, míg

tisztességesen megélni, virágozni képesek: mindenütt lesz iránta érdeklődés, lelkesedés, mert hegyen építi a maga városait, megerősített várakat épít a prot. egyháznak.

Ilyen határozathozatalra nagy szükség van; ilyen határozathozatal a jubilaris emlékek közé tartozik. Ajánlom.

Bognár Endre.

B E L F Ő L D.

A szászok igazsága.¹⁾

VI.

Válasz tiszt. Moór Gyula brassói ev. magyar lelkész úrnak.

Jelige: Ha a ti igazságtok feljebb nem bővelkedik a farizeusok és írástudók igazságánál, semmiképen nem mehettek be a mennyeknek országába. Máté: 5. 20.

Még sok mondani valóm volna a krizbai botrányról, valamint egy-két másutt történt papválasztásról is; de más alkalomra hagyom, mert már ideje, hogy megfeleljek a brassói ág. hitv. ev. magyar lelkész, t. Moór Gyula úr nyilatkozatára.

Ezen lapok 22. számában „Szászok igazsága“ czim alatt a többek közt azt is mondtam, hogy „a brassói ág. hitv. magyar evangélikusoknak a szászok annyi akadályt gördítettek minden kigondolható módon utjokba, hogy azoknak az önállósítás iránt 1882-ben határozatilag kimondott óhaja még ma 1885-ben sem nyerhetett valósulást, sőt — ha jól vagyok értesülve — az egyház az ő kérvényét visszavonni kényszerült.“

Erre t. Moór Gyula úr a „Brassó“ czimű lap 71. számában, — minekutána a 61. számban ez állításom igazsága felől való nyilatkozatra „Egy egyháztagnak“ által felszólított, — azt írja: „A kérvény visszavonását illetőleg egyháztanácsunkban még csak indítvány se tétetett, sőt a főconsistorium első elutasító határozatára az egyháztanács egyhangulag kimondá, miszerint az elszakadást illető határozatától elállani egyáltalán nem akar. Az egyháztanács ezen nyilatkozatát t. Schnell Károly ügyvéd indítványára a szász nagy képviselőket is egyhangulag magáévé tette és a kérvénnyel együtt a főconsistoriumhoz terjesztette.“

Igaz, hogy t. Moór Gyula úr nagy politikus, a ki nem gondol azzal dicsérik-e vagy gúnyolják, magasztalják-e vagy nevetik, csak célját érhesse, és ezért de meg különösen, mivel célja mindig hazafias, mi, kik közelebből ismerjük, megszoktuk, hogy még legkülönösebbnek látszó tettei iránt is teljes bizalommal viseltessünk: mindazonáltal ez nem hátráltat engemet abban, hogy fentidézett nagyon diplomatikus nyilatkozatára — a cikkemben leírtak hitele érdekében megjegyzéseket ne tegyek.

Nem mint valóságot, melyről meggyőződést szereztem, hanem csak mint szállongó hírt jeleztem, — hogy „a brassói magyar evang. egyház — ha jól vagyok értesülve — önállósítása iránt beadott kérvényét visszavonni kényszerült.“ — Örömmel veszem tudomásul, hogy nem voltam jól értesülve. Tiszt. Moór Gyula úr nyilatkozatának első részéhez tehát most nincs mit szólnom.

¹⁾ Lásd az előző cikket a 33. számban.

Azt azonban, hogy a szászok a brassói magyar evangélikusok önállósági törekvéseinek minden kigondolható módon akadályt gördítenek utjába“ teljes határozottsággal állítottam és állítom most is és épen ezért a nyilatkozat II. részét t. i. „hogy a magyar egyház azon elhatározását, mely szerint az elszakadást illető határozatától elállani egyáltalán nem akar, a szász nagy képviselő a szász ügyvéd Schnell K. indítványára egyhangulag pártolólág terjeszté a főkonzisztoriumhoz“, minthogy ez az én állításomat megcáfolni látszik, nem hagyhatom szó nélkül.

Hallja hát meg t. Moór Gyula úr s vele az olvasó közönség, hogy minő akadályokat gördítenek a szászok a magyar evang. egyház önállósági törekvéseinek utjába. — Elfogom azokat sorolni, és pedig — hogy adataim annál kevésbé legyenek valóságuk miatt kétségbe vonhatók — azon okmányok alapján, a melyeket a „Brassó“ című lap szerkesztője magától a brassói szász paptól Obert Ferencztől kapott.

A brassói magyar evang. egyház a szász egyházközségektől való elszakadást 1882. február havában egyhangulag kimondván az önálló anyaegyházzá alakulhatás végett kérvényét a szász anyaegyház presbyteriumához 1882. júl. elején beadta. A szász presbyterium és nagy képviselő a következő határozatot hozta:

„Ámbár a számadás szerint a magyar egyházközség bevételei nem elegendők annak kiadásai fedezésére, mindazon által a presbyterium ama biztos feltevésben, hogy a magyar egyház utat és módot fog találni költségeinek fedezésére, felkéri az esperességi illetve főkonzisztoriumot, — hogy a magyar egyház ezen szakadását engedélyezze. — Ámde ugyanekkor az önállósítási okmányba fölveendő lenne:

1. Az egyház kiterjedése.
2. Az az elv, hogy a brassói evang. egyháznak eddig közösen használt egyházi és iskolai és alapítványi vagyónára az önállósítandó egyházközség igényt nem tart, hogy tehát az eddig élvezett 150 frt. 44 kr. papi és tanítói fizetésről és 4 öl tüzi fáról lemond.
3. Részletes felsorolása annak, a mire az anyaegyház és a mire a leányegyház többé nem kötelezhető.
4. Azon egyezkedés, hogy minden dézsmajogból folyó jelenlegi és jövődöbeli jövedelmek a brassói szász papot illetik, és semmi nemű részt abból sem a magyar eklézsia, sem a magyar pap nem kíván. Ha tehát a földtehermentesítés következtében támadt dézsmaváltság járadék helyett a papság fizetésé jövőben valami uton módon ismét a földtalajra vettetnék: akkor azon földek után, — melyek előbb a szász papnak fizették a dézsmát, az illeték ezentúl is a szász papnak fizesse földje után a dézsmát vagy egyéb néven nevezendő illetéket.“

Eddig a szász presbyterium. — Az embernek eláll a szeme szája erre a pártoló (???) határozatra. A kezdetén elmondja, hogy „a magyar egyház bevételei nem elegendők a kiadások fedezésére“ a II. pontban, mégis elveszi tőle, „az eddig élvezett 150 frt. 44 krt és 4 öl fát“ sőt a negyedik pontban azt követeli, hogy „a magyar ev. egyházközség minden tagja elszakadás után a szász papnak fizesse a dézsmát“, fizesse a saját papját, azonkívül még a szász papot is, kihez semmi köze

se lesz, a kinek szolgálatát nem veendi igénybe. Pompás! Egy rókáról két bőrt húzni. Igazi pártoló határozat, csak hogy nem a magyarokat pártolja, hanem azt a telhetetlen szász zsebet, mely bár századokon át a Hétfalu zsirján hizott — még nem tudott bételni s a jövőben is más pénzén akar élni.

Képzelem, milyen osztatlan lelkesedéssel tehetette magáévá a szászok gyűlése Schnell úr ezen indítványát. No de dicséret és dicsőség Schnell úrnak, a nagylelkű szász presbyteriumnak pedig hála és magasztalás, hogy azt nem mondotta ki, miszerint:

„Elszakadás után joga lesz, a brassói szász timároknak költségkimelés tekintetéből a brassói magyar evangélikusok bőrét dolgozni fel.“

De lássuk tovább! — Ezt a pártoló (?) határozatot az esperességi gyűlés is magáévá tette. És így ment az a főkonzisztoriumhoz Nagy-Szebenbe a kerületi gyűlés elé leendő terjesztés végett. A kerületi gyűlés (Landes-Kirchenversammlung) 1882. november vége felé ült össze, de nem azért, hogy a kérvényt tárgyalja, hanem, hogy a főkonzisztorium azon jelentését, mely szerint „a brassói evang. magyar egyháznak elszakadás és önállósítás iránt beadott kérvénye későn érkezvén elő nem terjeszthető“ tudomásul vegye. — Tehát későn érkezett a kérvény, pedig beadatott július 2., vagyis közel hat hónappal előbb. Valjon hány évvel előbb kell beadni a főkonzisztoriumhoz, a kérvényeket, hogy a kerületi gyűlés elé terjeszthetők legyenek. Mert a mint az 1882. évi kerületi gyűlésről elkésített (?) a brassóiak kérvénye, úgy az ez évben tartott kerületi gyűlésen sem lett tárgyalva, pedig ez évben már teljes három esztendeje mult, hogy a főkonzisztorium fiókjában hever. — Hanem hát más itt a baj! Az angol parlamentben a közel mult években volt egy párt, mely a tetszése ellen való javaslatokat agyon akarta beszélni, a szászok megfordítják a dolgot, agyon akarják hallgatni a fatalis kérvényt s azért azt kell mondaniok, hogy „elkésített“. Így késik el a magyar ember a szász hatóságoknál mindig panaszával, óhajával.

Valjon soká késik-e még a büntető igazság, hogy lecsapjon a szász farizeusok fejére!

De lássuk tovább a brassói kérvény sorsát.

Egy hétfalusi evang. pária.

(Folytatás következik)

A fehér-komáromi egyházmegye szeptember 16-án rendkívüli közgyűlést tartott Székesszérvárott. — Méltóságos báró Prónay Gábor a függetlenség eszméjének rendületlen híve, a protestantizmus s önálló iskola szent ügyének buzgó harczosa, volt a nap első ünnepeltje. — A tisztelgő küldöttségek már korán reggel nyilvánítták örömeiket, hogy a gyülekezetek egyhangú bizalmi szavazatával, ily derék vezérférfiút állíthatának egyházmegyénk kormányzásának élére. — A közgyűlést lelkészi gyónás előzte meg, melyen Gáncs Jenő helybeli lelkész mondott emelkedett szellemű beszédet szent Pálnak Timotheushoz írt II. l. II. r. 3. v. alapján; fejtegetve a lelkészi állás fenségét, a küzdelem nehézségét és a lélek dicsőségét. Ha igaz, hogy a míveletlen népeket a mívelteknek joguk van meghódítani; akkor ti vagytok a föld savai, elhívott mindnyájunkat az

Úr, hogy az emberi lélek legboldogítóbb igazságaival, az evangéliom tudományával értékesítsük a kegyelem aján-
dékát és így hódítsuk meg a világot. Ha a multban el-
vitázhatlan érdemei voltak egyházunknak az értelmi vilá-
gosság fejlesztése körül, és ha a jelenben a római egyház
egyik főpapja (Schlauch) is a mivelődést hangsúlyozza, a
világosság terjesztésében keresi a dicsőséget, holott kis-
korúságban szerették ez ideig tartani a népet; akkor a
jövő úgy lesz a mienk, ha szellemi öntudatos munka tiszta
meggyőződéssel párosulva lesz jellemzője Krisztus királyi
papságának.

A közgyűlés tárgya volt az **ikerelnökség beiktatása**.
Smid Mihály megható szavakban ecsetelte bucsúzását
az elnöki széktől, 18 évek során túl viselvén az esperesi
hivatalt jó igyekezettel és sok nehéz küzdelmekkel. Az új
esperes nt. **Jankó Dániel** letévén az esküt a következő be-
köszöntőt mondá:

Nagy. és tek. egyházmegyei gyűlés!

„Krisztusom nevében — magasult lélekkel és meg-
alázódott szívvel jelenek meg itt — e nevezetes helyen —
érdemdús elődöm nyomdokán — az egyház megye nagy-
becsű bizalmából. Ezen ünnepélyes pillanatban, lelkem
megilletődése — s mérsékelt öröme, sokban hasonlít ama
ujtestamentomi Zakeus szíve, lelke örömteli zavarához,
melyet érezett, midőn őt az Üdvezítő e szavakkal szólítá:
Zakeus! hamar szállj alá: mert ma a te házadnál kell
maradnom!“

Nem közönséges, — hanem édes — hívogató — isteni
hang volt az, mely a kis Zakeust a fügefáról le s hajlé-
kába szólítá, — melynek födele alatt az Úr megpihenni
őhajtott. — Nem közönséges — hanem nemes bizalomnak
szózata az, a hívek részéről, mely engem, — érdemeimnek
hijával, az esperesi tisztségnek vitelére szólít.

Mintogy őszintén mondám: érdemeimnek hijával, —
mire hivatkozzék és mire építsen, tehát a hívek serege? —
és mire támaszkodjam én?! — — nincs magaslat, melyre
fölhágvá, tündököljem mint a bérczfokára épült város!

Nincs magaslat — de van mélység! — Leszálók
kegyes érzeményim — az isten országának java — és igaza
íránt — szent lelkesevéstől égő csipkebokrába, — s ott
megfigyelem az Isten szavát, s abból meritek: erőt, buz-
galmat és bátorságot, hogy az egyházmegye bennem helye-
zett bizalmának méltóan megfelelhessenek.

Megfigyeltem — —

A mélység visszahangzott — —

Az Úr szólott — szava ez: „elég neked az én kegyel-
mem, mert az én erőm erőtlenség által végeztetik el!“

Nagy. és tek. egyházmegyei gyűlés!

Esperesi hivataloskodásomnak folyamán, az Úr szavá-
hoz és eskümböz híven — vallásos öntudatom fényénél és
lelkiismeretem éberérütéseinel — úgy fogok örködni evan-
géliumi egyházam — egyházmegyéim — legdrágább és leg-
föltettebb kincsei; szent evangélioma, iskolái és önkormány-
zata fölött: hogy mindenekben hívnek találtassam és hogy
az Isten kegyelme hozzám hiába való ne legyen.“

Midőn esperes urunk ezen biblikus ihletett gondola-
tokban gazdag beszédet vallásos szent meggyőződéssel mint
imát az Úr oltáránál elmondá: a szívek hurja önkéntelen
megrezdült: Amen-t mondva nemes törekvéseire.

Ekkor megtartá ékes beiktató beszédét: „Méltóságos

Báró úr! Mélyen tisztelt elnöktársam, Krisztusban test-
vérem! — Az Istennek jótetszése — mely a fehér-komáromi
ev. egyházmegye híveinek osztatlan bizalmában nyert ki-
fejezést — vezérelte Méltóságodat ezen felügyelői székbe, hogy
ezen egyházmegyét: hitbuzgósággal megszentelt bölcsesége,
erélye, szigora és Jézusi szeretetével kormányozni. Midőn
Méltóságodat ezen diszes állásban — mint elnöktársamat
lehetek szerencsés — szívem lelkem örömeivel üdvözöl-
hetni, hallgatással nem homályosíthatom el azon képet,
mely kép lelkemnek teljes fényét, bűvös erővel magához
vonja — ragadja. Méltóságodnak szíves üdvözlése alkal-
mából festik ki lelkem előtt teljes isteni vonásaiban azon
kép, — mely képnek: „az Istennek erős fundamentomán“
az evangéliom örök igazságainak és isteni erejének terjesz-
tésében és tovavitelében időről időre meg kell nyúlnia, s
mely képnek maradandó tárgya ez: „tudja az Úr, kik
legyenek az övéi.“

Midőn a Zebedeusok nagyra törő és alázatos szívű
anyja két fiát az Idvezítőhöz vezeté, előtte térdre hullva
ezen szavakkal ajánlá őket: „parancsoljad, hogy az én két
fijam ülljön a te országodban, — az egyik jobb kezed fölél —
a másik bal kezed fölél.“ — Felele Jézus: megihatják-e a
pohárt, melyet én megiszom? és keresztséggel megkeresz-
telkedhetnek-e, melylyel én megkeresztelkedem! és mondá-
nak néki: megmivelhetjük. A Zebedeusok anyja képében
Méltóságodnak idvezült édesanyjuk eszményi fényalakja
lebeg szemeim előtt, — amint az, édesanyjai szerető kebel-
l és vallásosan mivel lelkületével vezetí édes két fiát:
nemes, állhatatos, hív és igaz harcosokul és kormányosokul
egyházmegyénk vihar verte — s e nyomorúságok záporától
fakóra mosott szegényes hajójába, dicsőült lelke mintha
sejtette, érezte, tudta volna azt: hogy éppen az ilyen
rozzant hajónak van nagy szüksége: erős, bátor, éber és
előrelátó kormányosokra. Ezen hajóba mielőtt belépne
Méltóságod, ezen két kérdés üti meg lelkét: megihatja-e
a pohárt, melyet Idvezítője ivott? s keresztséggel meg-
keresztelkedhetik-e, melylyel ő megkeresztelkedett?! —
mely kérdésekre Méltóságod szíve mélyéből fölszakadó apo-
stoli hang azt válaszolja: „megmivelhetem.“

Méltóságod ezen fogadásának kétségtelen biztosítéka
bent rejlik és fényeskedik: e körünkben való megjelenésé-
ben, a felügyelői székek elfoglalásában, nemes elődeinek
dicső példájában, kik a vallás üldözés sötét korszakában
nem átalották fenéig üríteni a keserű poharat és a
Krisztus evangéliomáért rettenthetetlenül kiállták a vér-
keresztiséget az eperjesi verpadon. — — —

Vezesse Méltóságod hagyományos erős kézzel egyház-
megyénk hajóját alkalmas és alkalmatlan időben, nemes
szívébe zárt békesség evangéliomának fényénél — az Isten
áldásának kíséretében. — Ő Méltósága beköszöntő beszédje
lett a válasz, mely dicső fényben mutatja fenkölt szellemét,
vallásos buzgóságát és lángoló hazaszeretetét. — Lélek-
emelő, amint hangsúlyozza, hogy „e hazában egy magyar
sem idegen.“ — Bátor védője gyanánt mutatá be magát az
iskoláknak, közmivelődésnek, protestáns jellemnek; egyházam
önállóságát csak azért is védem, mert a függetlenség elvem
és csak a közérdekeltség által látom diadalát hazámnak és
egyházamnak. Beszédének gondolatmenete a következő:
„Midőn egy hóval ezelőtt falusi magányomban vettem a
levelet, mely egyhangú megválasztatásomról értesített első

pillanatra némi habozás fogott el, hogy e díszes állást elvállaljam-e? Mert önökre nézve nem voltam ugyan idegen, mert e hazában egy magyar sem idegen, — de igenis ismeretlenek valánk egymás között.

Vége is elfogadtam a határtalan bizalomból eredő kitüntetést, mert e bizalom abban leli magyarázatát, hogy szeretett bátyám, a mi egyetemes felügyelőnk, éppen itt kezdte meg pályafutását. Elfogadtam mert a közöny nehéz napjai munkára szólítják önézetemet — midőn a megélhetés pillanatnyi kérdése az embereket elveik elhagyására kényszeríti: a protestáns szellemet fejleszteni sokkal nehezebb, és sokkal szükségesebb mint valaha. — Ezen nemes harcra bizalmuk parancs lett nekem.

Fegyverem és erőm lett munkámban azon őszinte szeretet és ragaszkodás, melylyel elveink és intézményeink iránt gyermekkorom óta viseltem s a mit egész életemen át fenn fogok tartani. — A véres üldözések korszaka már rég megszűnt ugyan, ámde zaklatások itt-ott mutatkoznak.

Ma a kulturális verseny sokkal nehezebb, mint régen. Iskoláink egykor a legjobbak voltak, ma is jók, de versenyezniök kell az állami és róm. kath. iskolákkal. — És e versenyben több helyen már feláldozta az egyház önállósága egyrészt, hála Isten kerületünkben nem. A valódi protestáns jellem megkívánja, hogy iskoláinkat fentartsuk, mert csakis így nevelhetünk független polgárokat.

Nehéz feladatunk, midőn ama fájdalmas hírekkel állunk szemben, hogy más kerületben hazafiellenes szellem bujkál. Pedig a protestáns szellemet és a hazafiaságot egyaránt kell fejleszteni.

A mi vallásunk a legnemzetibb, mert imáit és egyházügyeit kizárólag anyanyelvén végzi s így a kapcsolat hit és nemzet között sokkal erősebb. Sehol Európában nem találkozunk oly demokratikus egyházzal, minő a miénk. Nálunk az egyházi közjó, az egyes hivek java és a haza boldogsága, egy. Kérem kegyes támogatásukat s mielőtt beköszöntő beszédemet bezárnám, még egyszer köszönetet mondok bizalmukért s hogy némi jelét adjam annak, hogy nemcsak szavakkal, hanem tettekkel is akarok járulni egyházam jólétéhez: legyen szabad, szerény tehetségemhez képest 500 frtot felajánlani, úgy hogy ebből 400 frt. a fehércsokmáriumi gyámintézetnek, 100 frt. pedig a kerületi gyámoldának adassák. A többször lelkes éljenzések által megszakitott beszéd és nagylelkű adomány után Madár Mátyás jegyző üdvözölte az új felügyelőt. Mi is szívünk forró üdvözlétével köszöntjük: Legyen munkáján az Úrnak kegyelme, az Isten éltesse!

E.

Bánáti ev. egyházmegye közgyűlése. (Szept. 17., 18.) Nagy öröm fogja el mindenkor a bánáti ág. ev. esperesség tagjait, valahányszor a közgyűlésen megjelenhetnek, mely leginkább csak egyszer évenként s legtöbbször Temesvárott szokott megtartatni. Az öröm már onnan is ered, mert ekkor a testvérek láthatják egymást s a hivatalos ügyek mellett az otiumban magán élményeiket is megbeszélhetik egymással. Úgy mint rendesen, ez idén is előbb gyónás volt s Urunk szent vacsorája a társaknak kiszolgáltatva. Szónokolt Kiss Kálmán, t. buttyini adminisztrator, meleg szívből s fogékony szívhez. Előadása s kenetteljes beszéde hallgatóinál épülést eredményezett, s elismerésben

részesült. Ezen szent cselekmény befejeztével megtartatott a gyámint. közgyűlés. Itt csupán csak azt említem meg, hogy a szabad rendelkezésre maradt $\frac{1}{3}$, t. i. 46 frt Sándorfalva s Kis-Semlak közt egyenlő részekben osztatott fel.

Másnap szept. 17-én tartottuk meg az esp. közgyűlést. $\frac{1}{2}$ 9 órakor a tágas templomban gyűltünk össze, hol valóban ájtatosságra hangoló gyönyörű összhangzatos énekben gyönyörködhattunk. Imát az oltár előtt maga a főesperes mondott, melyben Isten áldásáért esedezett a hozandó határozatokra és a tanácskozásokra. A gyűlést b. Ambrózy Béla esp. ügyelő úr a következő beszéddel nyitá meg: „Örülök“ — úgy mond — „hogy üdvözölhetem az esperesség tagjait, kik közelről és távolról oly szép számmal gyűltek itt össze. Bizonyosága ez azon ténynek; hogy a szent vallásunk iránti szeretet igenis él kebleinkben. Legyünk ezentúl is hálásak ezen apáinktól ránk maradt drága örökségünk iránt. A lefolyt évben az egyenlőség és viszonyosság elve egy lépést tón előre, a mennyiben főpásztoraink előtt is, hanem is valamennyie előtt, kinyitak a felsőház ajtai. Legyünk hálásak a kormány ezen intézkedéséért. Főlemlitem, miután az egyházmegyéről a főesperes úr teend jelentést, csak azon egy tényt, hogy a ntszt. főesperes úr 25 éves papságának ideje most telik le, s azért kívánom úgy a magam, mint a nt. esperesség érzelmeit tolmácsolva: tartsa meg a véghetetlen irgalmas Isten nt. főesperes urunk életét az emberi kor legtávolabbi határáig. S ezzel a közgyűlést megnyitottnak nyilvánítom.“

Ezen éljenzéssel fogadott beszéd után a főesperes előadta évi jelentését, melyből a következőket közölhetjük: A mult esp. gyűlés óta meghaltak: Vetter Tóbiás, aggastyán tanító Franzfelden; Belicska Pál, arany koronás érdemkeresztes tanító Lajosfalván és Greisiger Dávid, hasonlólag ő Felsege által kitüntetett tanító Lieblingen; amaz 51, ez 50 évig mint oktató működén. Fehértemplomban meghalt Konrád Titus egyházfelügyelő. Ami a változásokat illeti, kiemeljük im ezeket: Schroth P. utazó pap helyét Schwalm János tölti be Orsova székhelylyel. Nagy-Kikindára Zatkalik Károly jött. A tanítói karban változások: Hajdusiczárol Bánhegyesre távozott Görök helyébe Garay Endre Petrováczról választatott meg; ugyancsak Hajdusiczárol a Hertelendyfalvára kinevezett Lenhardt helyébe Reichert K. Ókéről hivatott meg tanítónak. Felügyelők lettek: Patyánszky Lugoson, Huber Frigyes Mramorakon és Húc Fehértemplomban. Frint János érd. főesperes ő Felsege által a koronás arany érdemkereszttel tüntettetett ki.

Ezen jelentés előterjesztése után a főesperes úgy maga, mint hivatalársai nevében az egyházmegye vezetéséről lemondott. — A körlelkési jelentésekből örömmel arról győződünk meg, hogy a tanítók ernyedetlenül munkálkodtak a reájok bizott gyermekek lelki javán. Jó iskoláink vannak Franzfelden, Sándor- és Lajosfalván, Birdán, Lieblingen, Kis-Semlakon, Vukován, Resiczán, Lugoson. — Sándorfalván s Orsován templomszentelés volt. Ez utóbbi helyen maga a főpásztor úr ő Nagysága is kegyeskedett az ünnepélyen részt venni, s az Úr házát személyesen fölszentelni. Visszamenet a püspök úr meglátogatta Lugost, hol canonica visitatiót tartott. — A kerületi gyűlésre az elnökségen kívül Bujkovszky alesperes, a világi részről Strasser Alb.

és Pattyánszky Elek küldettek ki. A jövő esp. gyűlés Temesváron lesz, a midőn esperességünk 50 éves fennállásának ünnepélyét fogja tartani. — Polzné, Bierbrunnerné és Karnerné papiözvegyek folyamodványai a kerülethez segélyért ajánlólag fölterjesztettek. — Török-Becse lelkézt óhajt kapni, a ki egyuttal orgonáljon. Eddig ilyet nem sikerült találni. — Elhatároztatott, hogy lelkész vagy tanító özvegye egyházi adót fizetni nem köteles, mint azt némely gyülekezet tenni megkísérelte, ahelyett, hogy inkább nyugdíjjal látná el az említett özvegynöket. Zsedényiánumra Graszl József lieblingi tanító első helyen ajánltatik. — Orsova missziói pont marad s az utazó papnak gondozása alatt, a ki a missziói pénztárból s egyuttal Orsovától, mint székhelyétől lesz dotálva. Hertelendyfalva egyházközsége fölhivatik, hogy Jeszenszky B. esp. ügyész által a kincstár ellen birtokpert indítson ama 200 hold földért, melyet még Marienfeld név alatt koronás királyunktól cultus- és iskola-célokra kapott. A curia maga is elutasította a kincstárt keresetével az érintett 200 hold földre nézve. — A városi egyházakban levő s a vallástant a főiskolákon előadó lelkészek jogosítvák — a kerület határozata erejénél fogva is — minden egyes tanulótól 2—5 forintot honorarium és didactrum fejében szedni. — A „perrendtartás“ javaslata, melyet a temesvári egyház nevében dr. Baksa ügyvéd úy előnyei, mint hátrányaiban ismertetett, elfogadtatott. — N.-Beckereken odiosus ügy merült fel Szilvássy tanító ellen, melynek kiegyenlítése s az egyház lecsendesítése az elnökségre bízott. — A szavazatszedő bizottság, melynek Belicska Béni elnöklete alatt Fuchs A. és Skultéty S. valának tagjai, kihirdeti az esperességi hivatalokra beérkezett szavazatok eredményét, melyek majdnem mind egy szavazatot kivéve a régi hivatalnokokra szólnak, s így ezek az eddig viselt tisztségekben éljenzés mellett ujjolag 3 évre megerősítetnek. — Ennek utána kezdetét vette a Kramár jubileum, 25 éves lelkészkedésének évfordulója. A templom hajója az ünnepeltnek hiveivel és tisztelőivel egészen megtelt, női közönség is volt látható. A belépő főesperes éljenzéssel fogadtatott. Mindenek előtt b. Ambrózy B. esp. felügyelő úr intézett az ünnepelthez üdvözlő szavakat, mire a főesperes meghatottan válaszolt. Majd Kernúch A. esp. főjegyző és sándorfalvi lelkész egy gyönyörű, 120 frt értékű gót-stylú diszalbumot tartva kezében, lépett elő s a benne lévő gyönyörű beszédet olvasta föl, kiemelve a főesperes úr érdemeit, miket mint lelkész és az egyházmegye vezetője magának szerzett. E beszéd fölolvása után az értékes albumot átnyújtotta. Ezen ékes szavakra Kramár felelt s beszéde könnyekre indítá lelkészársait, a kiket arról biztosított, hogy ezentúl is főtörekvése lesz tisztársai szeretetét birni s azt magának kiérdemelni. Erre Jeszenszky B. ügyvéd s presbyter a temesvári hitközség nevében az ünnepeltnek köszönetet és elismerést fejezett ki s egy kisebb ugyan, de csinos albumot nyújtott át az ünnepeltnek, azonkívül mint ajándékot az egyház részéről egy ezüstmű készült asztaléket (Aufsatz).

A szeretet és ragaszkodás mindezen nyilatkozataira az ünnepelt a hála és köszönet szavaival felelt. D. u. 1-kor a „trombita“-hoz című szállóban díszbéd tartatott, ily ovációval végződött az ez évi esp. közgyűlés; ily ragaszkodó tisztelet- és elismerésben részesült Kramár nemcsak egyháza, hanem városa, megyéje és esperessége részéről is.

Mert a jubiláns megmutatta eddigi működésével, hogy nemcsak egyháza javát törekedett előmozdítani, de mindenkor szíven hordtaés hordja a város és az állam érdekeit is! Tartsa is őt a Mindenható jó soká testi és lelki erőben.

Nyácsik Endre.

VEGYESEK.

— Midőn a harmadik évnegyed lejárában van, kötelességemnek tartom lapunk tisztelt olvasóit általában, de különösen azon urakat, kik vagy az egész évi előfizetéssel hátralékban vannak, vagy legfeljebb egy évnegyedre fizettek elő, bizalommal felkérni, kegyeskedjenek a lap járatásával elvállalt kötelezettségeiknek megfelelni.

Kiadó-szerkesztő.

— A Luther-társaságra fizettek:

	alaphoz:	évdíjakban:
Özv. Kvaczala — Konecsny		
Julia	20 frt. — kr.	— frt. — kr.
Paulinyi Sámuel	— " — "	4 " — "
Paulinyi Kornélia	1 " — "	— " — "
Matejev János	1 " — "	— " — "
Tyahun János	1 " — "	— " — "
Karlovszky György	40 " — "	— " — "
Rapos Pál	40 " — "	— " — "
Ambrózy Karolina	50 " — "	— " — "
Ambrózy Sándor	50 " — "	— " — "
Jovanovits Lujza	20 " — "	— " — "
Pántyik János	1 " — "	— " — "
XXXVII. kimutatás	1309 " 15 "	655 " 50 "
Vagyonösszeg	1335 frt. 15 kr.	659 frt. 50 kr.

Ez összeg a társaság javára a takarékpénztárban van elhelyezve.

A társaság eszméjét pártoló urakat tisztelettel kérem: sziveskedjenek megjelölni, hogy adományuk az alaphoz tőkésítve csatoltassék-e, vagy évdíj címén irassék-e javukra, hogy a kimutatással való nyugtázás is e szerint szerkeszthetessék.

— Mint általánosan tudva van, egyetemes egyházunk szeptember 30-án fogja tartani évi közgyűlését oly módon, hogy megelőzőleg, szept. 29-én 5 óraker este előértekezlet leend. Mindazon tagtárs urakat, kik a Luther-társaság létesülését óhajtik, tisztelettel kérem, sziveskedjenek az egyetemes gyűlési előértekezlet végeztével tartandó „Luther-társasági értekezletben“ részt venni, hogy a pénztáros úr számadásainak és a pénztárnak átvizsgálása s az ügygyel kapcsolatos más teendő iránt is intézkedjünk.

Szerkesztő.

— Főt. Karsay Sándor, dunántúli püspök úr Holch Ottót, Farkas Elemért, Király Mátyást, Messterházy Sándort, Feuchtenberger Edét és Horváth Lajost a soproni evang. templomban folyó hó 21-én lelkészekké avatta.

— Esperességi választások. A fehér-komáromi egyházmegye törvényszékének bíráiul megválasztattak: Gráncs Jenő, Nehiba Lajos, Hornyászký Agost., Itzés Zsigmond és Fekete Pál. — Az egyházmegyei pénztárnokságról Jankó Dániel leköszönvén, e szavazatok beküldésének határidejéül marcius 15. tüzetett ki.

— A surány-terényi gyülekezet tekint. Veres Ernő urat szeptember 13-ki közgyűlésében egyhangulag felügyelőjévé választotta.

— A szügyi egyház mai napon tartott egyházi közgyűlésén négy tanító jelölt nevezetesen Bazovszky Kálmán, Krman János, Obetko Gusztáv és Orosházy János közül Orosházy János rádi tanító urat választá meg kántortanítójául. A választásnál szavazás kértvén Bazovszky Kálmán kapott a beadott igazolt 60 szavazatból 18-at, Obetko Gusztáv 2-öt, Orosházy János

40 szavazatot. — Kuczelnik József nyugalomba vonult s érdemekben elagott, volt kántor tanítójának az egyház a rendes kántor tanítói fizetés harmadát kikötötte. Ugyanezen gyűlésen az egyház a Luther-társaságba mint rendes tag lépett be. — Szűgy 1885, szeptember 20-án. *Wladár Viktor*, ev. lelkész, alesp.

— **Gyűjtés a Leopoldianumra.** A magyarhoni ág. hitv. ev. egyház kebelében virágzó gyámtézet f. é. október 4-én tartja fennállásának 25 éves jubileumát. — Nagy esemény egy egyház kebelében; fontos ünnepély reánk nézve, ha tekintetbe vesszük, mily nagy küzdelmébe került elődeinknek e valóban áldásos intézet létrehozása — Az öröm országos. — A magyarhoni ág. hitv. ev. egyház theologiai akadémiájának ifjúsága, midőn egyrésztől hálatelt szívvel könyörög a mindenség urához, atyjához: áarssa el kegyelmével ez intézetet továbbra is; másrésztől az egyház e nagy örömben ténylegesen is részt veendő, gyűjtést rendezett a „Leopoldianum“ javára. — Az önkéntes adományozás eredménye 25 frt. 24 krt teszen; szerény összeg, de megvolt a jó akarat. *G. L.*

— **Az ág. hitv. ev. theol. akadémiai önszegélyző kör** folyó hó 16-án ismét megalakult, hogy e tanévben is gyakorolhassa a keresztyén szeretet egyik legszebb nyilvánulását, a szükölködő testvéreinken való segitést. — A kör mult évi vagyoni állása volt 323 frt. 40 kr. Ehhez járul az iparbankban elhelyezett 40 forint kamatja 1 frt. 65 kr. Ujabb adakoztak: Pozsony városa a Schreiber Ignác-féle alapítványból 40 frt., dr. Tauscher Béla városi főorvos úr 10 frt., a dunáninni ev. egyházkerületi gyámegyesület 10 frt. Rendelkezik tehát a kör jelenleg 385 frt. 05 krral. Midőn a kegyes adakozóknak nagylekü adományaikért e helyen is forró köszönetünket nyilvánítanók, egyuttal bátorokunk

ügyünk barátait tisztelettel felkérni, hogy szerény körünket lehetőleg gyámolítani sziveskedjenek. Alapító tagság 20 frt., pártoló tagság tetszés szerint s mindig csak egy évre. A beküldött adományok a nt. szerkesztő úr becses engedelmevel mindig e lapban fognak köszönettel nyugtáztatni. — Pozsony 1885, szeptember-hó 22-én.

Csecsetka Sámuel s. k., elnök. *Stromp Gusztáv*, jegyző.

— **Szerencsétlenség építkezésnél.** — Ujvidékről szeptember 15-iki kelettel írják, hogy az ottani evang. templom újjáépítése közben az említett napon borzasztó szerencsétlenség történt, a mely több családra gyászt hozott s amelyek oka, mint a látszat mutatja, vétkes könnyelműség. — A tiz méter magas állványon épen négy ember: Drach pallér, Frischmann szobrász és még két kőműves dolgozott, amidőn hirtelen az állvány leszakad, alázuhan s a rajta dolgozók oly szerencsétlenül estek a földre, — hogy valamennyien súlyosan megsérültek. — Különben Drach, kinek mindkét lába eltört, állapota reménytelen. A szerencsétlenség oka egy korhadt gerenda, melyet az állvány felállítására alkalmával szintén felhasználtak. A vizsgálatot ez ügyben már megindították.

— † **Nagyt. id. Moczkovcsák János**, a bazini ev. egyháznak nyugalmazott lelkésze, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, folyó évi szeptember-hó 19-én, életének 87. évében elhunyt, 21-én nagy részvét mellett eltemetett. — Benne a dunáninni kerület lelkézi karának köz-tiszteletben részesült nesztora, tevékeny élet után, távozott az örökkévalóságba, hogy elvegye hiven töltött munkájának jutalmát, az ő Urától, kinek keble teljes odaadásával szolgált. — Áldott legyen emléke; csöndes síri álma!

PÁLYÁZATOK.

Az ó-turai ágost. hitv. evang. egyházban három néptanítói állomás pályáztatik:

1. A Dúbravai irtványokon egy rendes tanítói állomás. Fizetés 350 o. é. frt., kényelmes lakás és fűtésre való fa.
2. A Dúbravai irtványokon egy segédtanítói állomás. Fizetés 300 o. é. frt., lahas és fa.
3. A Papradi irtványokban egy segédtanítói állomás. Fizetés 300 o. é. frt., lakás és fa.

Ezen állomásokra pályázni kívánók sziveskedjenek folyamodvényaikat és bizonyítványaikat, a melyekben nemcsak képességüket, hanem a tót nyelvben való jártasságokat is hitelesen bizonyítani kötelesek — legkésőbb október-hó 10-ig alólírotthoz elküldeni. — Tanítónók is pályázhatnak.

Ó-Tura (Nyitra-várm.) 1885. szeptember-hó 16. napján.

Čulik Lajos,
evang. lelkész.

A **kis-tormási** (Tolnamegye, u. p. Kölesd) ág. hitv. ev. népiskola három alsó osztályához egy képesített, német nyelvet értő, evang. vallású **segédtanító** kerestetik.

Fizetése: 273 frt. negyedévi részletekben előre kiutalványozva; egy bebútorozott szoba.

Pályázni kívánók folyó évi november-hó 1-ig alólírottnál jelentkezzenek.

Reichert Gyula,
evang. lelkész.

A **tolna-baranya-somogyi** evang. egyházmegyébe kebelezt **udvari** gyülekezetben a segédtanítói állomás üresedésbe jött, melyre pályázat hirdettetik.

Évi fizetés: 250 frt o. é., szabad lakás az iskola-épületben és egy öl fa, melynek eldarabolását az egyházi gondnokok rendelik el.

Kötelezettség: az I., II., III. osztály illetőleg 6—9 éves gyermekeket felelősség terhe alatt lelkiismeretesen vezetni, továbbá a főtanítónak az istentiszteletnél és temetések alkalmával — ha hivatalosan gátolva nincsen — segítségére lenni, szükségére pedig helyettesíteni.

Az állomás a zonnal elfoglalandó.

Tan nyelv: német.

A pályázati kérvények **október 7-ig** a varsádi ev. lelkézi hivatalhoz, u. p. Gyönk (Tolnamegye) küldendők. Varsád, 1885. szeptember 23. *Vagner Samu,* ev. lelkész.

A **liptó-szentiványi** ág. hitv. ev. anyaegyház tót tan nyelvű iskolájában a rendes tanító aggkora és betegeskedése miatt **kisegítő helyettes tanítói állomás** egy évig tartó betöltése végett f. é. október hava 14-ig pályázat nyittatik.

Illetményei: 150 frt o. é., szabad lakás, teljes ellátás, fűtés és szükségrendő ellátás.

Kötelességei: a mindennapi és ismétlő iskola tanítása s a kántori teendők.

A folyamodványhoz — mely alólírotthoz okt. 14-ig küldendő — csatolandó: a tanképesítő okmány, illetőleg a magyar nyelvben való jártasságról szóló bizonyítvány.

Kivántatják a magyar s tót nyelv ismerete.

Király Kálmán,
szentiványi ág. hitv. ev. pap,
iskolaszéki elnök.